

HOẠT ĐỘNG KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ QUẢNG BÌNH QUA MỘT NĂM NHÌN LẠI

ThS. TRẦN NGỌC TUẤN; PHẠM THÚY AN

Trung tâm Ứng dụng và Thống kê KH&CN tỉnh Quảng Bình

Trong quá trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế thì vai trò của khoa học và công nghệ (KH&CN) ngày càng đóng vai trò then chốt, ảnh hưởng lớn đến các ngành và lĩnh vực. Xác định tầm quan trọng của KH&CN với việc phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương, tỉnh Quảng Bình luôn quan tâm phát triển tiềm lực KH&CN và chú trọng nâng cao hiệu quả các hoạt động KH&CN theo hướng gắn kết KH&CN với sản xuất và đời sống, làm cho hoạt động KH&CN trở thành nguồn lực thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

Năm 2019, hoạt động KH&CN tỉnh Quảng Bình đã có nhiều chuyển biến tích cực, góp phần không nhỏ nhằm thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội trên địa bàn tỉnh Quảng Bình. Công tác quản lý thực hiện các đề tài, dự án nghiên cứu KH&CN cấp tỉnh có nhiều đổi mới và đã bám sát vào các chương trình phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh. Một số đề tài, dự án nghiên cứu KH&CN đã cung cấp luận cứ khoa học phục vụ phát triển bền vững kinh tế - xã hội, góp phần quan trọng nâng cao chất lượng tăng trưởng, hiệu quả và năng lực cạnh tranh của nền kinh tế.

Với số lượng đề tài, dự án được giao quản lý trong năm là 41 đề tài, dự án. Một số đề tài, dự án đã được nghiệm thu đạt kết quả tốt và có tính ứng dụng cao trong thực tiễn, tiêu biểu như: Đề tài “Nghiên cứu đánh giá những giá

trị địa di sản nổi bật, ngoại hạng của Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng nhằm đẩy mạnh phát triển du lịch” đã nghiên cứu các đặc điểm địa chất, địa mạo của Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng và các vùng lân cận để đưa ra các giá trị di sản nổi bật, ngoại hạng phục vụ phát triển du lịch bền vững; Đề tài: “Điều tra, khảo sát, đánh giá thực trạng về quản lý, sử dụng các loại thiết bị, vật tư theo quy định về an toàn sức khỏe và đề xuất các giải pháp đảm bảo an toàn cho người lao động trên địa bàn tỉnh Quảng Bình” đã đánh giá thực trạng quản lý, sử dụng thiết bị, vật tư có yêu cầu nghiêm ngặt về an toàn vệ sinh lao động và xây dựng các giải pháp đảm bảo an toàn cho người lao động trên địa bàn tỉnh Quảng Bình; Đề tài: “Phát triển kinh tế biển kết hợp với bảo vệ chủ quyền trên các vùng biển đảo của tỉnh Quảng Bình trong tình hình mới” đã khái quát cơ sở lý luận về phát triển kinh tế biển kết hợp bảo vệ chủ quyền trên các vùng biển đảo; đánh giá thực trạng về phát triển kinh tế biển kết hợp bảo vệ chủ quyền trên các vùng biển đảo của tỉnh và đề xuất một số giải pháp phát triển kinh tế biển kết hợp với bảo vệ chủ quyền trên các vùng biển đảo của tỉnh Quảng Bình trong tình hình mới hiện nay; Đề tài “Nghiên cứu định hướng bảo tồn Lễ hội Cầu ngư của ngư dân miền biển tỉnh Quảng Bình” đã cung cấp cơ sở khoa học để Sở Văn hóa và Thể thao Quảng Bình xây dựng

hồ sơ trình Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đưa Lễ hội Cầu ngư của ngư dân miền biển tỉnh Quảng Bình vào Danh mục di sản văn hóa phi vật thể Quốc gia.

Bên cạnh chương trình nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ cấp tỉnh, năm 2019 có 07 dự án thuộc chương trình nông thôn và miền núi do Bộ KH&CN quản lý được triển khai trên địa bàn tỉnh, trong đó có 06 dự án đang triển khai thực hiện và 01 dự án đã được nghiệm thu. Việc tổ chức thực hiện các dự án thuộc chương trình nông thôn và miền núi đã góp phần phát triển kinh tế - xã hội, ổn định an ninh quốc phòng, nâng cao đời sống của nhân dân vùng nông thôn, miền núi của tỉnh.

Hoạt động triển khai nhân rộng mô hình ứng dụng tiến bộ KH&CN năm 2019 tiếp tục đi vào chiều sâu, thúc đẩy các hoạt động sản xuất trên địa bàn tỉnh Quảng Bình ngày càng phát triển theo hướng năng suất, chất lượng và hiệu quả. Nhiều mô hình ứng dụng tiến bộ KH&CN đã mang lại hiệu quả kinh tế cao, có khả năng phát triển và nhân rộng. Trong năm qua đã triển khai thực hiện 29 mô hình ứng dụng, nhiệm vụ sự nghiệp KH&CN. Điển hình như nhiệm vụ “Kiểm định, kiểm toán năng lượng và đề xuất các giải pháp đổi mới công nghệ nhằm đảm bảo quản lý, sử dụng tiết kiệm và hiệu quả năng lượng trên địa bàn tỉnh Quảng Bình”; “Trồng dưa thương phẩm”; “Trồng thử nghiệm giống táo 05 trên vùng cát ven biển đã qua cải tạo”; “Trồng và chế biến, xây dựng thương hiệu tinh bột nghệ xã Mai Thủy”; “Nuôi cá thát lát trong ao đất”; “Thử nghiệm mô hình sản xuất giống nhân tạo cá diếc tại Quảng Bình”...

Hoạt động quản lý công nghệ, sở hữu trí tuệ và an toàn bức xạ hạt nhân đã có chuyển biến tích cực. Năm 2019, đã thẩm định công

nghệ 11 dự án đầu tư, phát triển trên địa bàn, trong đó có một số dự án lớn như: Dự án Pin năng lượng mặt trời Công ty CPĐT XNK Trường Thịnh; Dự án Nhà máy Nhiệt điện Quảng Trạch II tại Khu Kinh tế Hòn La, tỉnh Quảng Bình; Dự án sản xuất Gạch nano TROY Quảng Bình; Dự án đầu tư Nhà máy xử lý rác thải sinh hoạt huyện Quảng Trạch...; Hướng dẫn các cơ sở sản xuất, kinh doanh đăng ký bảo hộ độc quyền sáng chế, giải pháp hữu ích, nhãn hiệu hàng hóa tại Cục Sở hữu trí tuệ và đã tiến hành thẩm định và cấp/gia hạn giấy phép hoạt động bức xạ cho 16 cơ sở bức xạ trên địa bàn tỉnh. Đặc biệt, Sở KH&CN đã tổ chức thành công Hội thi Sáng tạo Kỹ thuật tỉnh Quảng Bình lần thứ VIII. Kết quả Hội thi đã có 43 giải pháp tham gia thuộc các lĩnh vực. Ban Tổ chức Hội thi đã chọn và trao 17 giải pháp đoạt giải, đây là những giải pháp tiêu biểu đáp ứng được các tiêu chí về tính mới, sáng tạo, tính khoa học, khả năng áp dụng và mang lại hiệu quả kinh tế - xã hội. Trên cơ sở những giải pháp đạt giải, Ban Tổ chức đã chọn 04 giải pháp tham dự Hội thi Sáng tạo Kỹ thuật toàn quốc lần thứ 15.

Công tác thanh tra KH&CN đã tổ chức 04 cuộc thanh tra và 03 cuộc kiểm tra đối với 34 cơ sở kinh doanh trên địa bàn tỉnh. Lĩnh vực thanh tra, kiểm tra chủ yếu về đo lường, chất lượng và nhãn hàng hóa. Trong quá trình thanh tra, thanh tra Sở KH&CN đã hướng dẫn thêm các quy định của nhà nước về đo lường, chất lượng, đồng thời nhắc nhở, đề nghị các cơ sở kinh doanh khắc phục những tồn tại, nghiêm túc thực hiện đầy đủ theo quy định của pháp luật.

Hoạt động tiêu chuẩn, đo lường, chất lượng đã có nhiều đóng góp tích cực trong việc nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm

Mô hình trồng cây nghệ đỏ tại xã Mai Thủy, huyện Lệ Thủy

Ảnh: TL

hàng hóa, hiệu quả sản xuất kinh doanh và năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp địa phương; đảm bảo đo lường được chính xác trong các lĩnh vực mua bán, giao nhận, an toàn lao động, chăm sóc sức khỏe và bảo vệ môi trường; tạo môi trường kinh doanh lành mạnh và bảo vệ quyền và lợi ích chính đáng của người tiêu dùng. Năm 2019, Chi cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng đã tổ chức 01 cuộc thanh tra và 04 cuộc kiểm tra đối với 78 cơ sở kinh doanh; 01 cuộc thanh tra và 02 cuộc kiểm tra đối với 33 cơ sở kinh doanh trên địa bàn tỉnh về đo lường, chất lượng và nhãn hàng hóa Tết Nguyên đán Kỷ Hợi. Tổ chức lớp đào tạo về xây dựng, áp dụng và duy trì, cải tiến hệ thống quản lý chất lượng theo tiêu chuẩn TCVN ISO 9001:2015 cho các cơ quan đơn vị hành chính và 159 xã, phường, thị trấn trên 08 huyện, thị xã, thành phố với 951 học viên tham dự. Đồng thời tổ chức hội nghị phổ biến

hướng dẫn nghiệp vụ về quản lý đo lường, chất lượng trong kinh doanh xăng dầu cho 112 học viên của các doanh nghiệp xăng dầu.

Hoạt động sự nghiệp kỹ thuật về đo lường thử nghiệm không ngừng được phát triển và cơ bản đáp ứng yêu cầu về kiểm định, hiệu chuẩn đo lường, phân tích, thử nghiệm, kiểm nghiệm chất lượng phục vụ tốt công tác quản lý, đáp ứng yêu cầu sản xuất kinh doanh và nhu cầu đời sống xã hội trên địa bàn tỉnh; năng lực kỹ thuật phân tích thử nghiệm chất lượng, kiểm định, hiệu chuẩn đo lường luôn được phát triển và nâng cao. Trong năm, Trung tâm Kỹ thuật Đo lường Thử nghiệm đã kiểm định được 10.688 phương tiện đo và thử nghiệm được 21.306 mẫu hóa sinh - môi trường, cơ điện - vật liệu xây dựng các loại.

Hoạt động ứng dụng tiến bộ KH&CN vào đời sống sản xuất, đặc biệt là lĩnh vực nông nghiệp, nông thôn đã được đẩy mạnh. Trong

đó, tập trung nghiên cứu và ứng dụng các kết quả KH&CN về các lĩnh vực công nghệ sinh học vi sinh trong nhân giống các loại nấm ăn và nấm dược liệu; xây dựng mô hình trình diễn ứng dụng tiến bộ kỹ thuật nhằm phát triển kinh tế - xã hội vùng nông thôn, miền núi và vùng ven biển phục vụ xóa đói giảm nghèo. Nhiều dự án ứng dụng tiến bộ KH&CN đã được áp dụng vào thực tiễn sản xuất và mang lại hiệu quả thiết thực, đặc biệt là trong lĩnh vực nông nghiệp như: Dự án sản xuất giống nấm dạng rắn, dịch thể, nuôi trồng nấm ăn và nấm dược liệu, đã phân lập được một số giống nấm mới phù hợp với điều kiện khí hậu tại Quảng Bình như (giống nấm sò FQB; Chân Dài, Trà Tân, Kinh Phúc, Linh Chi; giống nấm rom trên cơ chất rom... Thông qua việc triển khai nhân rộng các mô hình, các lớp tập huấn phổ biến kiến thức, chuyển giao kết quả KH&CN hằng năm giúp các địa phương, tổ chức KH&CN, hộ gia đình ngày càng phát triển và có chỗ đứng trên thị trường; đồng thời phát huy được năng lực tự chủ, nghiên cứu, sáng tạo để tạo dựng sản phẩm KH&CN mang tính chủ lực của từng địa phương, làng nghề trong thời gian tới nhằm đáp ứng được khả năng cung ứng các dịch vụ, sản phẩm KH&CN để đưa ra thị trường hóa các sản phẩm có hàm lượng khoa học cao.

Thông qua các hình thức thông tin và truyền thông đa dạng như trang thông tin điện tử Sở KH&CN, các chuyên mục KH&CN trên sóng phát thanh và truyền hình Quảng Bình, Báo Quảng Bình, Tạp chí Thông tin KH&CN, hoạt động thông tin và truyền thông KH&CN Quảng Bình đã góp phần tích cực trong việc tuyên truyền các chủ trương, chính sách về phát triển KH&CN của Đảng và Nhà nước; phổ biến tri thức KH&CN, thúc đẩy chuyển

giao và nhân rộng kết quả KH&CN, xây dựng nguồn lực thông tin về KH&CN phục vụ phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh nhà; góp phần nâng cao dân trí và tạo cầu nối để đưa ứng dụng tiến bộ KH&CN đi vào đời sống. Năm 2019, thông tin và truyền thông của Sở KH&CN đã tuyên truyền những hoạt động nổi bật của tỉnh như: Hội thảo khoa học “Quảng Bình - 30 năm Đổi mới và Phát triển”; Hội thảo khoa học “Phát triển nông nghiệp tại 10 xã vùng Nam thị xã Ba Đồn”...

Công tác thống kê và tư liệu KH&CN đã chú trọng việc ứng dụng CNTT trong điều hành và quản lý. Thực hiện tốt việc đăng ký lưu giữ kết quả nhiệm vụ KH&CN. Năm 2019, đã thực hiện đăng ký và lưu giữ 11 nhiệm vụ KH&CN cấp tỉnh và 12 nhiệm vụ KH&CN cấp cơ sở.

Có thể nói, các kết quả đạt được của ngành KH&CN Quảng Bình đã tạo sự chuyển biến về năng suất, chất lượng, hiệu quả hoạt động sản xuất, nâng cao năng lực cạnh tranh của sản phẩm hàng hóa trong hội nhập kinh tế sâu rộng hiện nay.

Nhìn lại một năm hoạt động qua, tuy vẫn còn không ít những khó khăn, nhưng những thành quả mà ngành KH&CN Quảng Bình đạt được đã đóng góp tích cực cho sự phát triển chung của tỉnh nhà. Với định hướng tập trung nghiên cứu, chuyển giao và ứng dụng các thành tựu KH&CN mới vào sản xuất và đời sống, phục vụ phát triển kinh tế - xã hội; hỗ trợ và khuyến khích doanh nghiệp tham gia nghiên cứu phát triển sản xuất, phát triển sản phẩm mới, nâng cao năng lực cạnh tranh trên thị trường,... hoạt động KH&CN Quảng Bình sẽ ngày càng có những đóng góp thiết thực và hiệu quả hơn cho sự phát triển của tỉnh trong những năm tiếp theo ■